

Kostomlatské noviny

zdarma

Ročník XXVII

číslo 1 - únor 2019

Rozpočet	2
Školství	4
Kostel	7
Příroda	10

Slovo starostky

Vážení a milí spoluobčané, dovoluji vám všem na úvod ještě jednou popřát úspěšný vstup do nového roku a hodně zdraví, štěstí, pohody a úspěchů nejen v osobním, ale i v pracovním životě. Doufám, že nadcházející rok nám všechna tato pozitiva přinese a my budeme moci v jeho závěru s dobrým pocitem konstatovat, že vše bylo tak, jak má být.

Všichni jste již zaregistrovali, že v naší základní škole proběhla personální obměna na postu ředitele školy. I když vlastní předání školy neproběhlo zrovna ideálně, nová paní ředitelka se své role zhostila se ctí a již nyní, po pár měsících svého působení, je znát její vliv na rozvoj školy, ať už v oblasti investic nebo i přístupu ke vzdělávání žáků.

Stejná obměna probíhá v současné době i v naší mateřské školce, kde dosavadní paní ředitelka odstoupila z osobních důvodů ze své funkce. V závěru roku proto proběhlo na základě této skutečnosti výběrové řízení na nového ředitele/ředitelku, do kterého se bohužel nikdo nepřihlásil. Výběrové řízení bude proto v nejbližších dnech vypsané znovu tak, aby od září mohla školka fungovat již v plném obsazení. Od 1. 2. 2019 bude řízením MŠ pověřena Mgr. Šárka Dvořáková.

Personální změny proběhly i u nás na obecním úřadě, kde po ročním působení ukončila svůj pracovní poměr PhDr. Ivana Šmejdivá. Jsme rádi, že našla své uplatnění v profesi jí bližší a zároveň se těšíme na další spolupráci, neboť jsme s ní, jako s autorkou mnoha knih, začali jednat o sepsání knihy o Kostomlatech a všech našich obcích.

Foto: Marta Dvořáková

Poplatky obci v roce 2019

Splatnost poplatků od 2. 1. 2019 do 28. 2. 2019

- v hotovosti do pokladny OÚ v pokladních hodinách - v pondělí a ve středu od 7 do 11 hodin a od 12 do 17 hodin;
- na účet 504 364 369 / 0800 s variabilním symbolem čísla domu, složenkou, kterou zašleme na vyžádání

Poplatek za ODPADY:

- trvale hlášený občan 650,- Kč
- nemovitosti, ve které není trvale hlášena žádná fyzická osoba 650,- Kč / nemovitost

Poplatek za psa:

v obci Kostomlaty nad labem:

- za prvního psa 100,- Kč
- za druhého a každého dalšího psa téhož držitele 150,- Kč

v obcích Hronětice, Lány, Rozkoš a Vápenko:

- za prvního psa 50,- Kč
- za druhého a každého dalšího psa téhož držitele 100,- Kč

Poplatek za stočné pro rok 2019:

- cena je 138,-Kč / osoba / měsíc nebo rekreační objekt / měsíc

Poplatek za hřobová místa od roku 2018

- Jednohrob 500,- Kč / 10 let
- Dvojhrob 700,-Kč / 10 let
- Trojhrob 900,-Kč / 10 let

OÚ Kostomlaty

U knih ještě zůstanu. V závěru loňského roku proběhla v naší místní knihovně metodická návštěva z pověření knihovny Kutná Hora. Všem pracovnícům naší knihovny proto patří velký dík, neboť závěr celé prověrky vyzněl velmi pochvalně, ať už se týká práce jednotlivých knihovnic, nebo poskytované nabídky knižního fondu či dalších forem materiálů či aktivit, nabízených našim čtenářům.

Věřím, že knihovna bude jen jedním z příkladů, jak věci neustále posouvat vpřed. Na dobré cestě je v současné době i obnova

vozového parku naší jednotky sboru dobrovolných hasičů Hronětice, kde se nám podařilo získat dotaci na nákup nového dopravního prostředku. Jeho pořízením se tak zvýší akceschopnost naší jednotky, i když bychom si jistě všichni přáli, aby jejich výjezdů nebylo nikdy potřeba.

Stejně tak přeji všem, ať se nám všechno špatné vyhne obloukem, ať máme i přes možné názorové rozdíly pořad chut' se potkávat a ať se nám všem v naší obci dobře daří.

Ing. Romana Hradilová, starostka obce

Novoroční pochod

Foto: OÚ

VÝDAJE OBCE KOSTOMLATY NAD LABEM 2019

Paragraf	Text	Kč
2212	Silnice	700 000 Kč
2219	Ostatní záležitosti pozemních komunikací	4 600 000 Kč
2221	Provoz veřejné silniční dopravy	10 000 Kč
2229	Ostatní záležitosti v silniční dopravě	20 000 Kč
2292	Dopravní obslužnost	380 000 Kč
2310	Pitná voda	1 800 430 Kč
2321	Odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly	27 462 000 Kč
3111	Předškolní zařízení	15 720 000 Kč
3113	Základní školy	3 350 000 Kč
3314	Činnosti knihovnické	54 000 Kč
3319	Ostatní záležitosti kultury	2 000 Kč
3326	Pořízení,zachování a obnova hodnot míst.kult.,národ.a hist.povědomí	600 000 Kč
3341	Rozhlas a televize	30 000 Kč
3349	Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků	70 000 Kč
3399	Záležitosti kultury, církví a sdělovacích prostředků	184 000 Kč
3412	Sportovní zařízení v majetku obce	7 920 000 Kč
3419	Ostatní tělovýchovná činnost	200 000 Kč
3421	Využití volného času dětí a mládeže	1 080 000 Kč
3429	Zájmová činnost a rekreace j.n.	60 000 Kč
3543	Pomoc zdravotně postiženým	7 000 Kč
3612	Bytové hospodářství	100 000 Kč
3613	Nebytové hospodářství	815 000 Kč
3631	Veřejné osvětlení	800 000 Kč
3632	Pohřebnictví	997 000 Kč
3635	Územní plánování	210 000 Kč
3639	Komunální služby a územní rozvoj j.n.	360 000 Kč
3722	Sběr a odvoz komunálních odpadů	2 205 000 Kč
3723	Sběr a odvoz ostatních odpadů	4 270 000 Kč
3745	Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	1 684 000 Kč
4351	Ostatní asistence, pečov.sl. a podpora sam.bydlení	115 000 Kč
5213	Krizová opatření	5 000 Kč
5512	Požární ochrana - dobrovolná část	2 116 000 Kč
6112	Zastupitelstva obcí	1 546 000 Kč
6117	Volby do evropského parlamentu	40 000 Kč
6171	Činnost místní správy	7 065 500 Kč
6320	Pojištění funkčně nespecifikované	120 000 Kč
6399	Ostatní finanční operace (odvody DPH)	5 000 000 Kč
VÝDAJE CELKEM		91 697 930 Kč

PŘÍJMY OBCE KOSTOMLATY NAD LABEM 2019

Paragraf	Položka	Text	Kč
0000	1111	Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	6 000 000 Kč
0000	1112	Daň z příjmů fyzických osob ze sam.výd.činnosti	100 000 Kč
0000	1113	Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů	600 000 Kč
0000	1121	Daň z příjmů právnických osob	5 300 000 Kč
0000	1122	Daň z příjmů PO za obce	1 000 000 Kč
0000	1211	Daň z přidané hodnoty	12 000 000 Kč
0000	1340	Poplatek za provoz systému KO (AVE)	1 300 000 Kč
0000	1341	Poplatek ze psů	45 000 Kč
0000	1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	3 000 Kč

0000	1361	Správní poplatky	50 000 Kč
0000	1381	Daň z hazardních her	150 000 Kč
0000	1511	Daň z nemovitých věcí	1 900 000 Kč
2321		Odvádění a čištění odpadních vod a nakládání s kaly	2 500 000 Kč
3349		Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků	14 000 Kč
3412		Sportovní zařízení v majetku obce	200 000 Kč
3612		Bytové hospodářství	160 000 Kč
3613		Nebytové hospodářství	370 000 Kč
3632		Pohřebnictví	40 000 Kč
3633		Výstavba a údržba místních inženýrských sítí	11 000 Kč
3639		Komunální služby a územní rozvoj j.n.	20 686 000 Kč
3721		Sběr a odvoz nebezpečných odpadů	500 Kč
3725		Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	260 000 Kč
5512		Požární ochrana - dobr. část	25 000 Kč
6171		Činnost místní správy	10 000 Kč
6310		Příjmy a výdaje z úvěr. finanč. operací	9 500 Kč
PŘÍJMY CELKEM			52 734 000 Kč

Použitelný zůstatek na účtech ke dni zveřejnění návrhu rozpočtu:

ČNB	376 903,08 Kč
Česká spořitelna	47 582 827,68 Kč
celkem	47 959 730,76 Kč

Spolupráce ano, ale jak?

Vážení spoluobčané a čtenáři KN. Předem všem bych Vám všem chtěl popřát hodně zdraví, pohody a osobních úspěchů v roce 2019. Moc děkujeme za projevenou podporu pro Sdružení KOSTOMLATSKO a Obce SPOLU. Moc nás Vaše důvěra potěšila a doufáme, že ji nezklameme.

V posledním čísle KN jste se mohli dočíst o výsledku voleb i počtu preferenčních hlasů pro každé sdružení. Myslím si, že po vyjádření OÚ Kostomlaty nad Labem, ve kterém starostka uvedla, že občané Kostomlat zvolili staronové vedení a že chce spolupracovat se všemi volebními subjekty, není až tak moc pravdy. Stačí se podívat na procentuální výsledky subjektů a hned je jasné, že Sdružení OBCE SPOLU jasně procentuálně porazilo Sdružení NAŠE OBCE a přesto jsme nezískali v radě ani jeden hlas.

Staronová místostarostka dostala jen 177 preferenčních hlasů a námi navrhovaná ing. Zajánová 338. O mnoho více než všichni ostatní radní a přeci do rady neprošla. Neprošel ani jeden z vedoucích členů TJ Sokol ač měli taky více hlasů než další v pořadí SDRUŽENÍ NAŠE OBCE.

Proto se ani nemohu divit, že nikdo z opozičních zastupitelů neměl zájem o vedení kontrolního ani finančního výboru. Jsou sice jmenováni v Zákoně o obcích, jako povinné pro chod obce, ale jejími závěry se stejně nikdo z vedení obce neřídí, jen jsou příčinou sporů mezi vládoucí koalicí a opozicí.

Navrženou spolupráci vidím do budoucna v důsledném hodnocení přípravy všech jimi navrhovaných akcí v jejich řádném výběrovém řízení, ne jako na akcích typu hřbitov a společné diskusi

o nich. Není možné nechat zpracovat PD na opravu společné hřbitovny a farní zdi a pak se jí neřídít. Cena zpracovaná projektantem byla nadhodnocená dle původní PD a rozpočet nenechal nikdo z vedení obce překontrolovat. Do výběrového řízení se přihlásila jedna stavební firma, k dobru je, že byla z naší obce, ale její cena se pohybovala nad úroveň ceníku stavebních prací pro rok 2018 v řádu desítek procent, ale obec s ní přesto uzavřela Smlouvu o dílo. Nemám nic proti prováděcí stavební firmě, ale takto se se svěřenými finančními pro-

Příspěvek byl zveřejněn v souladu s §4a zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon). Příspěvek nemusí vyjadřovat názor redakční rady.

Kácení a řez rizikových stromů
stromolezeckou technikou. tel.: 606 527 091

Mikuláš v MŠ

VÁNOČNÍ JARMARK

13. 12. 2018 proběhl v Základní škole v Kostomlatech nad Labem další Vánoční jarmark. Na rozdíl od minulého ročníku, kte-

rý byl zaměřen charitativně, se letos děti rozhodly utržené peníze použít ve svůj prospěch. Některé třídy je využijí na výlety a exkur-

ze, jiné na nákup triček v 9. ročníku. Několik tříd nezapomnělo ani na dobročinnost a věnují část výtěžku např. útulku pro zvířata.

Děkujeme všem, kteří se přišli podívat a zakoupili si nějakou drobnost.

ZŠ Kostomlaty nad Labem

Psáno v kronice

LÁNY

Nový rok 1928 připadl na neděli. Den byl suchý a mírně mrzlo. Dne 17.února se přihnala větrná smršť, která nadělala mnoho škod. Na Lánech Aloisu Rychetskému se zemí srovnala dvě dřevěné(střechy)stodoly. Aloisu Nehasilovi vyhodila dvoje vrata, domovní a

u stodoly. V Tuzarovém borku vyvrátila mnoho borovic.

V listopadu posílala naše obec protest proti zrušení nymburského okresu. Obce byly přiděleny okresu poděbradskému. Jen berní úřad a soud v Nymburce zůstaly.

Rok 1929

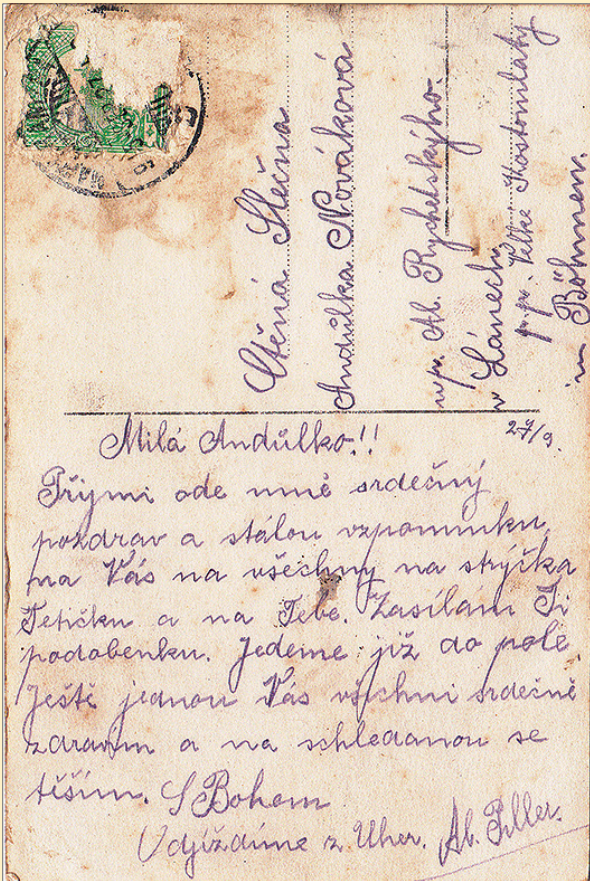
Zima byla velice tuhá

a dlouhá. Největší mráz byl 11.února -33stupňů. Většina stromů pomrzla, zahynulo mnoho zvířectva. Zmrzly veliké zásoby bramborů a ovoce. Děti pro zimu nechodily do školy.

Obrovské škody způsobené na ovocném stromoví krutou zimou r. 1929, vynutily si státní pomoc při obnovování

zničených sadů a vinic. Počet vyhynulých stromků v republice činí na 9 mil. kusů v ceně 2300 mil.Kč. Stát věnuje fondům zřízeným podle zákona z r. 1927 mimořádný příspěvek 25mil.Kč.

Marta Dvořáková
všechna foto: archiv

Dva přátel! Přijmi ti od nás srdečný pozdrav. Posílám Vám naše děti.

Opravy kostela v Kostomlatech 2018/19

Ráda bych vás stručně seznámila s tím, jaké práce byly provedeny na obnově kostela a zvonice v Kostomlatech v loňském roce spolu s vyhlídkou na to, co je v plánu pro rok letošní.

V roce 2018 proběhly dvě akce:

- **Oprava krovu a střešního pláště kostela sv. Bartoloměje.** Jedná se o pokračující akci, která byla v roce 2018 financována pomocí dotace z programu Ministerstva zemědělství Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků. Prostavělo se 947 810,-Kč, z dotačního titulu vlastník (Římskokatolická farnost Lysá nad Labem) obdržel 654 150,-Kč, zbytek tvořily finanční prostředky vlastníka. Opravena byla část střechy nad severní polovinou lodi.

- **Oprav fasád zvonice.** Jedná se o první etapu z prací na obnově fasád zvonice. Opravily

se dvě strany objektu – severní a východní. V roce 2018 se opravovalo z dotace Ministerstva kultury v rámci Havarijního programu a z peněz dárce. Bylo prostavěno 762 398,-Kč z toho 300 000,-Kč byl podíl z dotačního programu.

Pro rok 2019 jsou v plánu následující tři akce:

- **Oprava krovu a střešního pláště kostela sv. Bartoloměje** – poslední etapa oprav střechy (s výjimkou sanktusníkové věžičky). Opět se bude stavět s pomocí prostředků z výše uvedeného programu Ministerstva zemědělství. Kvůli zhoršujícímu se stavu krytiny je plánováno zahájit opravu v co nejkratší době.

- **Oprav fasád zvonice.** V závislosti na výši obdržení prostředků bude dokončena celá obnova fasád, případně bude opravena západní fasáda.

- **Restaurování vitráží z prostoru kostela sv. Bartoloměje.** V kostele se nachází pět vitrážových oken, která jsou ve špatném stavu, zvláště pak vitráž v severní stěně lodi (vitráž s postavami 4 světců a Pannou Marií s Ježíškem v náručí) hrozí vyspáním. V plánu je požádat o dotaci ze Středočeského Fondu kultury a obnovy památek, dále na opravu byl přislíben příspěvek z rozpočtu obce.

Práce na opravách v roce 2018 proběhly uspokojivě, bohužel ale nedošlo k domluvě ohledně barevnosti fasád zvonice. Stávající barva zvonice byla vybrána pracovníky NPÚ na základě starších zbytků malby nalezených na římsě a na šambránách oken. Zástupci vlastníka a obyvatel obce však preferovali dvoubarevné řešení s tmavší barvou na tektonických člancích (v souhlasu s nálezem)

a základní plochou světlejší (obdobně jako na fotografii z provádění prací).

Fasáda zvonice je novorenesanční, pravděpodobně z roku 1885. Ze starších fotografií se zdá, že zvonice nebyla jednobarevná, nicméně pro pracovníky památkové péče nebyly tyto fotografie dostatečně průkazné (mohlo se jednat o hru světla a stínu na odlišném povrchu, případně mohly být fotografie dobarvené). Dále budeme jednat o případné možnosti vybranou barevnost změnit, mohly by pomoci staré fotografie, případně zápis z kroniky a podobně.

Všem pomocníkům a dárcům velmi děkuji a všem obyvatelům Kostomlat nad Labem přeji šťastný rok 2019.

Marta Macáková,
stavební technik
Arcibiskupství pražského

Vánoční čas v kostele

Stalo se u nás již zažitou tradicí setkávat se o Štědrém dni v kostele sv. Bartoloměje při odpolední dětské mši svaté, kterou tentokrát vedl P. Libor Bulín a jáhen Alois Zoubek. Nazdobený chrám se začal hojně plnit svátečně naladěným osazenstvem již s půlhodinovým předstihem, vzhledem k příznačnému předprogramu pásma nejznámějších vánočních koled v úpravě Karla Steckera (od jehož úmrtí uplynulo 100 let), v podání místních muzikantů, k nimž se postupně přidružila i většina samotných účastníků. Počáteční ostych opadl, aby staří i mladí, muži i ženy, dali vyniknout klasickým koledám, jako například „Nesem vám noviny“ či „Narodil se Kristus pán“, ale i novodobému vánočnímu hitu

„Půlnoční“ od Vaška Neckáře včetně doprovodu na kytaru. Atmosféru Vánoc umocnila tematická výzdoba s dominujícím vánočním stromem a rozsáhlým figurkovým betlémem (vyrobeným panem Josefem Zumrem), sváteční rozjímání podtrhla všudypřítomná vůně kadidla, lehké přítmi kostela a oranžově plápolající svíce za poslechu písně „Tichá noc“ (200leté výročí od prvního uvedení). Mnozí lidé si tuto slavnostní náladu a vánoční poselství symbolicky přenesli i do svých domovů prostřednictvím plaménku Betlémského světla, které bylo na místě k dispozici. Věříme, že tato mše dokázala vyvolat pocity štěstí, sounáležitosti, naděje a přispěla k příjemnému prožití vánočních svátků nejen věřících, ale

i příležitostných návštěvníků kostela. Za hmatatelný důkaz toho považujeme i úctyhodnou výši obnosu, který se podařil při této mši vysbírat za účelem obnovy kostela sv. Bartoloměje zde v Kostomlatech. Celkem se dne 24. 12. 2018 vybralo 9.956,- Kč, které jsou již uloženy na transparentním účtu veřejné sbírky k tomu zřízené.

Další neméně úctyhodná částka ve výši 9.255,- Kč, rovněž určená na obnovu kostela sv. Bartoloměje a zvonice, byla vysbírána mezi účastníky Tříkrálového koncertu s programem Rybovy České vánoční mše v podání pěveckého sboru Hlahol z Nymburka, konaného Farní charitou Lysá nad Labem ve zdejším kostele dne 5. ledna 2019.

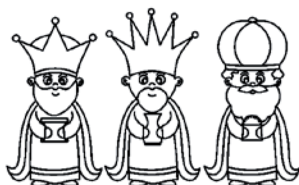
Díky vaší štedré finanční podpoře formou hromadných sbírek i jednotlivých bankovních příkazů na uvedený transparentní účet 5117680399/0800 byla k 15. 1. 2019 shromážděna částka ve výši 195.398,89 Kč. Finanční prostředky z uvedené sbírky zatím nebyly od vzniku sbírky nikterak čerpány. V roce 2019 je naplánována rekonstrukce vitráží, které jsou v havarijním stavu a při poryvech větru hrozí jejich nenávratné poničení.

Děkujeme, že se podílíte na záchraně kulturního dědictví a zachování dominanty naší obce Kostomlaty nad Labem.

**Za kostomlatské farníky
Pejchalovi, Rusnákovi
a Wagnerovi**

Foto: archiv farníky

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2019

V letošním roce bylo vybráno celkem 30 156 Kč, z toho v Kostomlatech nad Labem 1 760 Kč.

Děkujeme.

Za Farní charitu Lysá nad Labem - Labutová Jaroslava

Úspěšná novoroční vycházka

Na 1. ledna 2019 připravil odbor turistiky v Kostomlatech již svůj 3. ročník Novoročního výslapu pro veřejnost. Akce se zúčastnilo celkem 84 pěších z celé naší vlasti. Mezi prvními na startu byli turisté z Havlíčkova Brodu. Velmi potěšující byla účast

20 občanů z Kostomlat, což je v historii kostomlatských pochodů zatím nejvíce. Trasa vedla z nádraží ČD v Kostomlatech po žluté značce až k chatě EL-PASO, kde byla průchozí kontrola s občerstvením a kde se účastníci rozhodovali, kudy dál. Někteří pokračovali po značce do Nymburka, jiní se

zase prošli do Ostré, či do Lysé nad Labem. Počasí bylo celkem dobré, účastníci byli spokojeni, o čemž svědčí i zápisy v pochodnické kronice. Každý účastník obdržel pamětní list, letos opět v jiné barvě a podle některých pochodníků jim tak vzniká sbírka pamětních listů s motivem rytiny Mydlovaru. Závěrem ještě

dodávám, že účastníci se připojili ke sbírce „Novoroční čtyřlístek“, jehož výtěžek je ústředím KČT využíván na vytváření turisticky značených cest pro vozičkáře. Na naší akci bylo vybráno celkem 1600 Kč, za což všem, kteří přispěli, patří veliký dík.

**Za odbor KČT Kostomlaty
Zdeněk Duběnka**

Foto: Maria Dvořáková

Sokol

Vážení sportovní přátelé, občané Kostomlat, zdravím vás

poprvé v roce 2019.

Zároveň si dovoluji pozvat vás na **výroční volební schůzi TJ Sokol Kostomlaty nad**

Labem, která se koná v pátek 22. března 2019 od 18 hodin v Sokolovně.

Dále vás srdečně zveme na

Sportovní ples, který se koná 15. března 2019.

**Za TJ Sokol Kostomlaty
Eva Vávrová**

Petanque

Každým rokem v tento čas jsem bilancovala rok minulý. Že byl velmi úspěšný, jsem psala v každém čísle Kostomlatských novin a koho to jen trochu zajímá, tak ví. Je to neuvěřitelné, ale prvně jsme v Kostomlatech vzali koule do rukou 2. 3. 2014. Z nostalgie jsem zkoukla fotky na rajčeti, připomněla si úspěš-

né turnaje, ligu, zároveň se mi vybavily i prohry, které nepotěšily, ale posunuly nás dál.

Od srpna se věnujeme třem juniorům, snažíme se jim předat naše zkušenosti i radost ze hry, ale i umění prohrát. Trénujeme 2x v týdnu na Sokole, nebo u nás na soukromém hřišti, za nepříznivého počasí ve vytápěné garáži. Zatím jsou velmi učenliví a na tréninky se těší. V květnu bychom s nimi chtěli jet na

soustředění juniorů do Stolína, aby si již změřili své síly s jinými – z celé republiky a něco nového se přiučili. My, dospěláci, jsme se po roční pauze opět pustili do celorepublikové /i se zahraniční účasti/ Ubuligy v Úněticích. Prvně se také zúčastnil náš nový hráč Jarda. V základní skupině jsme se vtěsnali na druhé místo mezi Němce a postoupili do dvanáctky. Budeme ji hrát až do konce února. Už

postup byl nejen pro pořadatele velice překvapivý. 2.2 se zúčastníme Prestige turnaje trojic ve Slatiňanech a od března začne plná sezona. Touto cestou bych chtěla poděkovat za všechny naše členy Sokolu Kostomlaty, sponzorů i příznivců za podporu a popřát úspěšný rok 2019 ve všech směrech.

**Koulím zdar!
Vaničková Alena**

Vánoční pětiboj 8. ročník 2018

Foto: Maria Dvořáková

Troposféra

Další téma, jak bylo slíbeno, rozebere nám nejbližší vrstvu, troposféru. V té se odehrávají veškeré meteorologické jevy, sahá od povrchu země do výšky maximálně asi 10 až 13 km. Tato se dělí na jednotlivé podvrstvy, které ovšem nejsou pevně ohraničeny výškou a jejich tloušťka se mění dle podmínek. V troposféře je soustředěno asi 80%

hmotnosti atmosféry Země. Výška troposféry také není pevně stanovena. V zimním období je tenčí, sahá asi do 8 km, v letním do zmíněných 13 nebo až 14 km. V této vrstvě dochází k poklesu teploty vzduchu o 0,65°C na každých 100 m výšky. Je v ní obsažena téměř veškerá voda. Za součinnosti výskytu vody, tedy vlhkosti a slunečního

záření, dochází k nejrůznějším projevům počasí. Nejnápadnější je vznik a rozvoj oblaků, které vidíme téměř denně na obloze. Veškeré meteorologické projevy pozorujeme ze zemského povrchu, měříme v různých výškách této vrstvy a to různými způsoby (pozemní měření, měření ve velkých výškách, měření na vodních plochách atd.). Z hle-

diska povětrnostních podmínek dělíme troposféru na jednotlivé podvrstvy, přičemž rozlišujeme přízemní vrstvu, mezní vrstvu a volnou atmosféru. O těchto vrstvách troposféry bude pojednáno ve druhé části tohoto tématu, tedy příště.

Tomáš Hrad

info@pocasimeteoaktuality.cz

Rok včely

Z historie českého včelařství.
Pokoj a klid jest heslem včelek v lednu. Ony neupadají v zimě ve spánek, jako někteří živočichové, nýbrž činnost jejich jen na jistý stupeň klesne. Proto nesmíme, chceme-li se přesvědčiti o stavu včel, ani na

úl klepatí, tím méně pak jej otvíratí. Aspoň jednou v týdnu dohlížíme na úly venku přezimované.

Obezřetný včelař dělá již nyní přípravy a sestavuje plány k příštímu včelařskému roku.

Ze zápisků A.Vambery r.1881

Mnoho fotografií ukazuje, jak včelařili naši dědové a pradědové. Včela a včelstvo se řídí stále

stejnými principy. Jen ten přístup se trochu změnil. Vyrábí se jiné úly i pomůcky, strohou se stává architektura včelích příbytků, vytrácí se snaha udělat věci pěkně. Vzpomeňme na malované včelíny i kláty, dnes je vidíme jen ve skanzenech, nebo na dochovaných fotografiích.

Včelám díky!

text a foto:

Marta Dvořáková

KLÁT Z DOBRUŠKY

VČELÍN Z VALAŠSKA

KLÁTY Z OBLASTI NĚMECKÉHO OSÍDLĚNÍ

SLAMĚNÁ ROŠNICE

Americký vousáč z Polabských vod

Dnes si představíme zajímavou rybu, s kterou se často můžete setkat v polabských vodách. Jmenuje se Sumeček americký (ameirus nebulosus) nebo bývá i uváděn jako (ictalurus nebulosus). Vědecky byl popsán v roce 1819. Pochází z východní části Severní Ameriky. Proto je často u nás nazýván Trumeňák podle prezidenta USA, nebo Kanadák. Původně byl u nás v odborném tisku nazýván Sumeček zakrslý (ameirus catus).

Dříve než si povíme o tom, jak a kdy se sumeček dostal do Polabských vod, pojďme si popsat, jak vypadá a říci si něco o jeho životě.

Sumeček má válcovité tělo, od půli délky se z boku zplošťující. Velká široká svrchu zploštělá

hlava zabírá zhruba čtvrtinu délky těla. Oči sedí daleko od sebe po stranách hlavy. Hluboce rozštěpená, prostorná ústa jsou vyzbrojena drobnými ostrými zuby. Na hlavě má osm vousů, z nichž dva nejdelší jsou na horním pysku, dva na koutku tlamy a čtyři na dolním pysku (dva jsou delší a dva kratší). Barva vousů je tmavá až černá. Tělo je bez šupin, kůže je tlustá, lysá, velmi hladká, ne však sliznatá. Hřbet je tmavě hnědý s nádechem do zelena nebo černá. Světější boky jsou oblačkovitě mramorovány. Svoji barvu částečně mění, například v akváriu chovaní jedinci jsou značně světlejší. Vzácně bývají pozorováni i albiní. Břicho bývá našedlé či nažloutlé u samců (mličňáků), v době tření oran-

žové. Hřbetní ploutve jsou světlejší, břišní ploutve jsou tmavší. Hřbetní ploutve jsou dvě. První je na okraji zaokrouhlená, druhá je malá ploutev, zvaná tuková, ta se nachází před ocasní ploutví a nemá paprsky. Řítní ploutve není příliš dlouhá a je značně oddělená od ploutve ocasní. První paprsek hřbetní ploutve, stejně jako ploutví prsních, tvoří jakési ostré a pilovité sídlo. Při ohrožení sumeček hřbetní ploutve postaví a prsní ploutve vychýlí od těla a tak se brání uchopení predátorem. Díky této jeho obranné strategii dochází často k poranění rybářů. Jedné zimy jsem pozoroval, jak kormoráni v Nymburce v Labi u přístaviště ulovili sumečky, ti postavili v jejich zobáčkách své ostny a kormoráni

dlouho bojovali s těmito sousty přehazováním v zobáku, než je dokázali spolknout. V těchto trnech mají sumečci jedovatý sekret, ten však není příliš nebezpečný, může jen způsobit zánícení rány po píchnutí ostnem.

Zatímco ve své domovině sumeček dorůstá 45 cm délky a zhruba 2 kg váhy, u nás značně zakrňuje a to z důvodu

malé potravní nabídky v lokalitách s jeho výskytem. U nás dorůstá 20-25 cm délky a váhy 200 – 250 g. Maso má oranžově zbarvené a údajně výborné, zvláště smažené. Pohlavně jsou sumečci dospělí v druhém až třetím roce. Sumeček je ryba soumravná až noční, nicméně jeho nenasytnost jej nutí i k denní aktivitě. Jeho potravou je hrubší zoobentos včetně plžů, z hladiny vysává larvy komárů, nepohrdne ani rostlinnou hmotou, ale často zaloví i v plůdku tzv. hospodářských ryb. Proto je často rybáři nenáviděn a označován za rybu nevídanou, jejíž výskyt má být potlačován. V rybářském tisku je označován „jako obtížný pleveľ a také jako „nevítaný ničitel násad a jiker chovných a ušlechtilých ryb“ (např. doc. V. Dyk v knize „Naše ryby“). Nutno ovšem dodat, že Sumeček americký nepřicestoval do našich vod o své vůli, byl k nám dovezen, proto aby byl hospodářsky využíván (stejně jako z Chile dovezená Nutrie říční). To, že finanční kalkulace svých dovozců nenaplnil, není jeho vina a neměl by to být ani důvod ho nenávidět. Sumeček americký je zajímavý i tím, že u nás, na rozdíl od své domoviny, dokáže žít i ve znečištěných vodách, chudých na obsah kyslíku ve vodě. To mu umožňuje i pomocné dýchání, kdy za pomoci stěny svých střev dokáže absorbovat i minimum kyslíku z vody. Po jarním oteplení, zhruba v březnu až květnu, dochází u sumečkatření. Jakomístopro

své hnízdo vytváří samec důlek v písku, či bahně u kořenů rostlin při březích. Do hnízda klade samička (jikernačka) 2-4 tisíce jiker (některé údaje uvádí až 10 tisíc), které samec hlídá a okysličuje pohybem ocasní ploutve. Jikry jsou žlutavé a mají asi 3 mm v průměru. Vylíhlý potěr má velký žlutkový váček a je krémově bílý. Po 8-12 dnech po vykulení se potěr rozplavává strážěn samcem. Někdy se zdržují mláďata z několika hnízd u jednoho samce a rozptylují se teprve poté, co se sama naučí samostatně lovit kořist. Někdy mladí sumečci i poté vytvářejí jakási hejna. Cosi podobného jsem pozoroval v Labi u veslařského areálu v Lysé, kde jsem v červenci pozoroval hejno 100-120 kusů sumečků, velikosti okolo 5 cm, plavat u sebe, šlo asi o ochranu před predátorem, i když dospělé sumečky údajně ani štika a ani candát neloví. Sumeček u nás zdomácněl v bahnitých vodách s rostlinným porostem, v nichž se zdržuje u dna. Sumeček se skutečně plouží po dně, volně proplavává vodou jen na jaře před výtěrem. Sumeček dokáže přečkat i dočasné vyschnutí tůň zahrabán ve vlhkém bahně. Sumeček americký se v naší zemi objevil na začátku 20. století, konkrétně roku 1905 byl přisazen do treboňských rybníků v naději, že jako dravec menších rozměrů bude hubit plevelné ryby, užírající potravu kaprům a těm dá přitom pokoj narozdíl od sumce velkého a štiky, kteří si předtím kapry zpestrovali potravu. Sumeček

sice hubil rybí drobot, ale při své nezažranosti obíral i on kapry o jejich potravu. Když navíc svými ostny zraňoval kapry a při výlovech i ruce rybníkářů, dostal z rybníků výpověď. Nakonec se dostal do řek a starých tůň, kde místy zdomácněl. I když do řek se také sumeček nedostal sám od sebe, ale péčí Zemědělské státní rady, která např. V roce 1905 nechala nasadit 7 tisíc kusů sumečků do vod Úhlavy, Radbuzy, Berounky, Ohře a Ploučnice. Lidmi byl sumeček ze své domoviny rozšířen i do Číny, Chile, Portorika, Íránu, na Nový Zéland a do většiny evropských států. Zde se udržel jen v pro něj výhodných biotopech, převážně v povodí nížinných větších řek a jejich starých ramenech.

V padesátých letech minulého staletí byl u nás uváděn v Polabí od Hradce Králové po hranici s Německem. V roce 1972 je uváděn ve Vltavě v Praze. V 50. letech měl vymizet z treboňských rybníků. V 80. letech už se vyskytoval pouze v Polabí a tůňích a ramenech Moravy v Kroměříži a Otrokovicích. Jeho populační exploze byla v 50. letech. K jeho rozšíření do širšího povodí Labe přispěla povodeň v roce 2002, kdy pronikl i do míst, kde se dříve nevyskytoval. V roce 1957 ulovili sportovní rybáři 66 tisíc sumečků o váze 6300 kg, v roce 1975 už jen 6700 kusů o váze 2030 kg. V okolí naší obce můžeme sumečka zastihnout kromě Labe i v Kálku, v rybníku u Kostomlátek, v tůňích Mydlovarského luhu (zvláště v Žitíně) atd. Jeho výskyt na Nymburském okrese byl v 80. letech hodnocen jako „velmi hojný, vyskytující se v mnoha vodách a tůňích“, přičemž malé nádrže

měl přímo „zamořovat“ Jde o rybu, která byla v 30.-50. letech značně oblíbená u akvaristů, v době bez topítek a vzduchování. Myslím si, že tato ryba by i dnes mohla být zajímavým chovancem akvárií v zimních zahradách či na chodbách. Krmít se dá masovými červy, žížalami i proužky masa nebo malými rybkami, například skutečnou rybí pohromou z Asie Střevličkou východní. Jak popisoval přírodovědecký časopis Vesmír už v roce 1891 „opravdovými miláčky obecnstva rybářské výstavy se stali malí sumečkové amerického původu, kteří svojí čilostí a zajímavým zjevem baví zvláště mladou generaci“. U Hradce Králové byl chycen v roce 1984 sumeček o délce 355 mm a hmotnosti 750g, byl zhruba třináctiletý a šlo v naší zemi o největší a nejtěžší zdokumentovaný úlovek této ryby. V 50. letech minulého století byla zkoumána Akademií věd rychlost růstu a váhy sumečka amerického. Mimo jiných lokalit byl zkoumán i na tůni Poltruba u Přerova nad Labem, v Labi u Kerska a v Žehuňském rybníce. V Žehuňském rybníce přibíral nejvíce a v tůni Poltruba z důvodu nedostatku potravy byl hubenější, než v Labi. Jak je i z historie vidět, sumeček americký s námi v Polabí žije nějaký ten pátek. Můžeme jej mít rádi, může nám být lhostejný, můžeme jej tolerovat, můžeme jej i nenávidět, ale vyhodit v létě živou rybu na souš a tam ji nechat pomalu leknout, což jsem pozoroval před 3 lety u rybníka v Kostomlátkách, k tomu bychom se určitě snižovat neměli.

text a foto: David Macháček
priroda.kostomlaty@seznam.cz

Společenská kronika

Blahopřejeme k významným jubileím:

Paní Boženě Zelinové z Kostomlat
Paní Marii Vášové z Kostomlat
Panu Pavlu Novákovi z Kostomlat
Paní Marii Šubrtové z Kostomlat
Paní Zdeňce Hladíkové z Kostomlat
Panu Lubomíru Miklošinovi z Kostomlat
Paní Emilii Zemanové z Kostomlat
Panu Václavu Hercokovi z Kostomlat

Mezi námi jsme přivítali:

Antonína Dědka z Kostomlat
Birute Wagnerovou z Hronětice
Emilii Drápalíkovou z Kostomlat
Elišku Duškovou z Kostomlat
Alberta Jílka z Kostomlat

Naposledy jsme se rozloučili:

S panem Františkem Novákem z Hronětice
S paní Ludmilou Lorenzovou z Kostomlat
S panem Miloslavem Pacltem z Lán
S panem Štefanem Neagu z Kostomlat

Počet obyvatel k 1. 1. 2019

obec	celkem	mužů	žen
Hronětice	164	82	82
Kostomlaty nad Labem	1386	687	699
Lány	123	60	63
Rozkoš	105	51	54
Vápensko	69	32	37
celkem	1847	912	935

Výlet do Drážďan na Velikonoční veletrh a Výstavu orchidejí

Ve dnech 28.-31.3.2019 proběhne na výstavišti v Drážďanech 26. jarní veletrh spolu s jednou z největších evropských výstav orchidejí. Své produkty se zaměřením na zahradu, zvířata, řemesla, rodinu a volný čas zde nabídnou 350 vystavovatelů. V hale č.1 bude na pěti tisících metrech čtverečních k vidění i prodeji 20 tisíc kvetoucích rostlin orchidejí z celého světa.

V sobotu 30. března 2019 uspořádá obec na veletrhu Dresdner Ostern jednodenní autobusový zájezd.

Žádáme zájemce, aby se do konce února přihlásili osobně nebo na jedno z telefonních čísel 325538611, 734202166. Cena výletu činí 360,- Kč a zahrnuje dopravu a cestovní pojištění. Pro naše seniory bude cena zvýhodněna na 250,- Kč. Plánovaný odjezd je v 6,30 hod od zastávky u Jednoty a v 6,35 hod od zastávky u obecního úřadu.

Vstupné na výstavišti: 9 €, děti od 7 do 14 let 4 €, děti do 6 let zdarma, rodinná vstupenka (2 dospělí a až 2 děti do 14 let) 20 €, single rodinná vstupenka (1 dospělý a až 2 děti do 14 let) 12 €, skupinové vstupné nad 10 osob 7,50 € na osobu. Ke každé vstupence je ještě poplatek 1€. Na pořízení skupinové vstupenky se domluvíme cestou.

Výstava orchidejí v Drážďanech je jedinečnou příležitostí poznat jak rozsáhlou, rozmanitou a záhadnou je tato skupina rostlin. Přijměte k tomu pozvání.

Ing. Petr Zalabák

**NEDĚLNÍ ODPOLEDNE
V MASKÁCH**
3. března 2019 od 15 hodin
Kostomlaty nad Labem

**NOC s ANDERSENEM
v Kostomlatech nad Labem
29. - 30. BŘEZNA 2019**

**Přihlášky k vyzvednutí v Klubu Kamarád
od 26. 2. 2019.**

TJ Sokol Kostomlaty nad Labem
Vás zve na
Sportovní ples
Kdy: **15. března 2019 od 20:00 hod.**
Kde: **Sál Sokolovny Kostomlaty nad Labem**
Vstupné: **200 Kč**
Zajištěna bohatá tombola
Vstupenky budou v předprodeji v Cukrárně a kavárně u Evy od 15. února 2019 nebo na tel.: 728 430 819

Kostomlatské noviny - dvouměsíčník Obecního úřadu v Kostomlatech nad Labem – redakční rada: Marta Dvořáková, Eva Pijáková, Martin Piják.

e-mail: kost.noviny@seznam.cz – Rozšiřování povoleno MK ČR E 10885. Vydává: Obec Kostomlaty nad Labem, Hronětická 237,

289 21 Kostomlaty nad Labem, IČ 00239283 Tisk a grafika: Tiskárna F – PRINT, Polní 35, 288 02 Krchleby. Náklad 780 kusů. Zdarma.

Příspěvky od čtenářů ne vždy vyjadřují názor redakční rady. Za obsah jednotlivých příspěvků zodpovídají jejich autoři. Nevyžádané příspěvky se nevracejí.

U textů v rubrice Názory občanů redakce neprovádí jazykovou korekturu. Uzávěrka následujícího čísla je 15. března 2019.